

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI**

**PRIJEDLOG
ZAKONA O PRIMALJSTVU
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, rujan 2008.

PRIJEDLOGA ZAKONA O PRIMALJSTVU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Primalje su profesionalna grupacija u zdravstvu u Republici Hrvatskoj. Njihova djelatnost u sustavu bolničke skrbi obuhvaća 24-satno zbrinjavanje trudnica, roditelja i novorođenčadi te brojne dijagnostičke i terapijske postupke, neprekidno praćenje stanja trudnica, roditelja i novorođenčadi i pravodobno izvješćivanje liječnika o svim promjenama. Zbog specifičnosti i važnosti pružanje primaljske skrbi bitno utječe na uspješnost i kvalitetu zdravstvene usluge u Republici Hrvatskoj.

Prema podacima Strukovnog razreda primalja Hrvatske komore medicinskih sestara registrirano je 1760 primalja.

Rad primalja, kao profesionalne grupacije u sustavu zdravstvene zaštite nije odgovarajuće zakonski uređen, osim u pojedinim odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Narodne novine", br. 121/03, 44/05, 48/05 i 85/06) koje uređuju rad primalja u sklopu tima primarne zdravstvene zaštite.

Kompletna djelatnost primalja u Republici Hrvatskoj do sada se temeljila na «običajnim pravima i dužnostima primalje», na osobnim prosudbama za potrebom provođenja određenih postupaka, na različitim pristupima standardima samog tehničkog provođenja postupaka, na neutvrđenim kompetencijama i općenito djelokrugu rada, na «volji i stavovima» nadređenih liječnika i kao najvažnijem, nedostatku evidentiranja provedenih postupaka kao temeljnog elementa zaštite samog korisnika primaljske skrbi, vrednovanja kvalitete i učinkovitosti i osobne odgovornosti za sve provedeno, odnosno neprovedeno.

Zdravlje za sve je globalni cilj proklamiran aktima Svjetske zdravstvene organizacije. Primaljstvo kao struka namjerava ponuditi najviše što može da bi se proklamirani svjetski i društveni cilj dostigao kako na lokalnoj tako i na globalnoj razini. Da bi primalje mogle mobilizirati sve svoje mogućnosti na najučinkovitiji način, a uz maksimalnu zaštitu populacije koja njihovu skrb treba i koristi, njihovo djelovanje mora se temeljiti na zakonom utemeljenim pravilima.

Stoga se nužnim ukazuje donošenje zakona kojim će se urediti djelovanje primalja, standard njihovog obrazovanja i uvjeti za obavljanje djelatnosti.

Donošenjem predloženoga zakona domaće zakonodavstvo ujedno se usklađuje s pravnom stečevinom Europske unije. Većina zapadno – europskih država, članica Europske unije primaljstvo reguliraju posebnim zakonima. Pojedine zemlje zakon su donijele kao uvjet za pridruživanje Europskoj zajednici.

- Zakonskim prijedlogom uređuje se sadržaj i način djelovanja primalja – zdravstvenih radnika čija je djelatnost sastavni dio zdravstvene djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku.

Prema predloženom zakonu djelatnost primalja obuhvaća sve postupke, znanja i vještine primaljske skrbi. Pri obavljanju te djelatnosti primalja je obvezna primjenjivati svoje najbolje stručno znanje poštujući načela prava pacijenata, etička i stručna načela koja su u funkciji zaštite zdravlja stanovništva i svakog pacijenta osobno.

Predloženo zakonsko rješenje komplementarno je s definicijom primaljske skrbi kao osnovnog i bitnog sadržaja djelatnosti primalja kako je određuje Svjetska zdravstvena organizacija navodeći da je primaljstvo integralni dio cjelokupne zdravstvene zaštite i obuhvaća promociju zdravlja, prevenciju bolesti, otkrivanje patoloških stanja majke i djeteta te osiguravanje medicinske pomoći i pružanje prve pomoći u odsutnosti liječnika na svim razinama zdravstvene zaštite.

Prema zakonskom prijedlogu djelatnost primaljske skrbi provode primalje na temelju znanja i vještina stečenih kroz programe srednjih škola i visokih učilišta, a proisteklih iz prirodnih i humanističkih znanosti.

Stanje u sveukupnom školovanju primalja zahtijeva u prvom redu usklađivanje sadržaja programa srednjih škola i visokih učilišta u smislu osiguravanja stručne vertikale i mogućnost školovanja na najvišoj razini.

U prilikama znanstvenog i tehničkog razvitka zdravstvene djelatnosti, promjenama u potrebama stanovništva i trendovima za sve kraćim boravkom u bolnici, primalje kao i svi drugi zdravstveni radnici trebaju se dodatno i trajno educirati. Znanja stečena kroz redovito školovanje ne mogu zadovoljiti očekivanu razinu kvalitete i učinkovitosti.

- Zakonskim prijedlogom uređuju se i uvjeti za obavljanje djelatnosti primalja.

Primalja - asistent/ica koja je stekla temeljnu naobrazbu za primalje - asistent/ica može provoditi primaljsku skrb samo pod nadzorom. Nadzor nad radom primalje – asistenta/ice može provoditi primalja koja ima odobrenje za samostalan rad i liječnik, specijalist ginekologije i opstetricije.

Voditelj tima primaljske skrbi jest primalja koja je završila odgovarajući preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij, koja je upisana u registar primalja pri Hrvatskoj komori primalja (u daljnjem tekstu: registar) i kojoj je dano odobrenje za samostalan rad.

Primaljsku skrb kao član tima (član zdravstvenog tima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, član tima u bolničkoj zdravstvenoj skrbi) provodi primalja koja je upisana u registar i kojoj je dano odobrenje za samostalan rad primalje asistenta/ice, odnosno odobrenje za samostalan rad primaljskog prvostupnika/ice.

Pravo na upis u registar ima primalja koja je stekla najmanje temeljno obrazovanje za primalje, obavila pripravnčki staž i položila stručni ispit.

Pravo na samostalan rad ima primalja koja je upisana u registar i kojoj je dano odobrenje za samostalan rad.

Pravo na samostalan rad ima i primalja - asistent/ica i primalja prvostupnik/ica koja je upisana u registar i kojoj je dano odobrenje za samostalan rad.

Odobrenje za samostalan rad (licencu) primalje upisanoj u registar daje Hrvatska komora primalja.

Primalja može obavljati djelatnost primaljstva samo u okviru svojeg obrazovanja i dodatnoga usavršavanja utvrđenog odobrenjem za samostalan rad.

Odobrenje za samostalan rad produljuje se svakih šest godina.

- U odnosu na uvjete za obavljanje djelatnosti primalja zakonski prijedlog sadrži posebne odrednice za državljane članica Europske unije. Naime, Europski Parlament i Vijeće Europske unije 7. rujna 2005. godine donijeli su Direktivu 2005/36 o priznavanju stručnih kvalifikacija. Navedenom Direktivom ugrađena su rješenja iz Ugovora o osnivanju Europske zajednice o ukidanju prepreka slobodnome kretanju osoba i usluga između država članica što za državljane država članica uključuje, posebice, pravo na obavljanje određene profesije u svojstvu samostalno zaposlene osobe ili zaposlene osobe u državi članici različitoj od one u kojoj su stekle svoje stručne kvalifikacije.

Direktivom 2005/36 jamči se osobama koje su stekle stručne kvalifikacije u jednoj od država članica pristup istoj profesiji i ista prava prilikom obavljanja te profesije u drugoj državi članici kao i državljanima te države članice. Cilj je ove Direktive poboljšanje pravila važećih sustava priznavanja kvalifikacija u svjetlu iskustava te istovremeno održanje načela i jamstva slobode poslovnog nastana koja su ugrađena u te sustave.

Direktiva se primjenjuje na sve državljane država članica koji žele obavljati uređenu profesiju u državi članici različitoj od one u kojoj su stekli svoje stručne kvalifikacije, bilo u svojstvu zaposlene osobe ili osobe koja samostalno obavlja profesionalnu djelatnost. Pri tome se pod uređenom profesijom podrazumijeva profesionalna djelatnost kod koje je pristup i obavljanje, odnosno način obavljanja na temelju odgovarajućih propisa izravno ili neizravno uvjetovan posjedovanjem određenih stručnih kvalifikacija.

Priznavanjem stručnih kvalifikacija država članica domaćin nositelju omogućava pristup profesiji za koju je osposobljen u matičnoj državi članici kao i obavljanje te profesije pod uvjetima koji vrijede za njezine državljane.

Sukladno Direktivi, osposobljavanje primalje obuhvaća minimalno: redovno osposobljavanje za primalje, koje obuhvaća najmanje tri godine teoretskog i praktičnog obrazovanja ili posebno redovno osposobljavanje za primalje koje traje 18 mjeseci, a koje nije predmet istovjetnog osposobljavanja medicinskih sestara za opću zdravstvenu njegu.

Oposobljavanje primalja sukladno Direktivi mora jamčiti da je osoba stekla sljedeća znanja i vještine:

- (a) primjereno poznavanje znanosti na kojoj se temelje poslovi primalje, posebno opstetricije i ginekologije;
- (b) primjereno poznavanje etike profesije i profesionalnog zakonodavstva;
- (c) temeljito poznavanje bioloških funkcija, anatomije i fiziologije opstetricije i neonatologije te također poznavanje odnosa između stanja zdravlja i fizičkog i socijalnog okruženja čovjeka i njegovog ponašanja.
- (d) primjereno kliničko iskustvo u ovlaštenim ustanovama pod nadzorom osoblja osposobljenog za ginekologiju i opstetriciju;
- (e) primjereno razumijevanje osposobljavanja zdravstvenih radnika i iskustvo u radu s takvim osobljem.

Radi ukidanja prepreka slobodnome kretanju osoba i usluga između država članica Europske unije, ovim zakonskim prijedlogom uređuje se da se obavljen pripravnički staž i položen stručni ispit kao uvjeti za obavljanje djelatnosti primalja ne odnose na državljane država članica Europske unije. Navedena odredba trebala bi stupiti na snagu danom prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju.

- Zakonskim prijedlogom određuju se i dužnosti primalje u obavljanju djelatnosti, njihova odgovornost te se definiraju teže povrede dužnosti. Uređuje se nadležnost disciplinskih tijela Hrvatske komore primalja za utvrđivanje odgovornosti i izricanje disciplinskih mjera zbog povreda dužnosti primalja.
- Prijedlog zakona posebno uređuje provedbu kontrole kvalitete primaljske skrbi. Kontrola kvalitete rada primalje naročito obuhvaća: plan primaljske skrbi, provođenje postupaka primaljske skrbi, rezultate primaljske skrbi i utjecaj primaljske skrbi na zdravstveni status bolesnika. Kontrolu kvalitete obavljale bi za to posebno educirane primalje kao članovi tima koji imenuje poslodavac u suradnji s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi i Hrvatskom komorom primalja.
- Prijedlogom ovoga zakona uređuje se i stručni nadzor nad radom primalja. Način i uvjete provedbe navedenog nadzora propisala bi Hrvatska komora primalja uz suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo. Navedeni nadzor provodila bi Hrvatska komora primalja.
- Zakonski prijedlog sadrži i odredbe o obavljanju privatne prakse primalja. Privatnu praksu mogla bi obavljati samo primalja sa završenim studijem primaljstva koja ima odobrenje za samostalan rad izdano od Hrvatske komore primalja. Na postupak osnivanja, privremene obustave i prestanka rada privatne prakse primalje primjenjivale bi se odredbe Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

- Ovim zakonskim prijedlogom uređuje se i osnivanje Hrvatske komore primalja kao neovisne strukovne organizacije sa svojstvom pravne osobe i javnim ovlastima. Cilj osnivanja Hrvatske komore primalja kao strukovne samostalne organizacije primalja jest promicanje, zastupanje i usklađivanje interesa primalja kao i skrb nad savjesnim, odgovornim i zakonitim radom primalja. Prijedlogom se uređuje obvezno udruživanje primalja u Hrvatsku komoru primalja.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Polazište na kojima se temelji ovaj zakonski prijedlog jest nastojanje za minimalnim izdacima iz državnoga proračuna. Sredstva koja su ipak potrebna odnose se na troškove osnivanja Hrvatske komore primalja, na plaćanje prostora i za plaću jedne profesionalno zaposlene osobe u prvoj godini rada. Kasnije će se Komora sama financirati iz sredstava članarine.

Potrebna sredstva za provedbu ovoga zakona koji uključuje osnivanje Hrvatske komore primalja, za prvu godinu funkcioniranja iznosila bi oko 140.000,00 kuna.

Za provedbu redovitoga stručnog nadzora nad radom primalja, putem povjerenstava Komore, kao javne ovlasti Komore, uključujući cca 10 redovitih i 5 izvanrednih nadzora godišnje, potrebno je iz državnog proračuna na godišnjoj razini osigurati približno 20.000,00 kuna.

Sredstva iz državnoga proračuna planirala bi se svake godine, s time da se ne predviđaju za 2008. godinu.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA O PRIMALJSTVU PO HITNOM POSTUPKU

Zbog potrebe usklađenja domaćeg zakonodavstva s propisima Europske unije na području uređenja profesije primalja sukladno članku 161. Poslovnika Hrvatskoga sabora predlaže se donošenje Zakona o primaljstvu po hitnom postupku.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRIMALJSTVU

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju sadržaj i način djelovanja, standard obrazovanja, uvjeti za obavljanje djelatnosti, dužnosti, kontrola kvalitete i stručni nadzor nad radom primalja u Republici Hrvatskoj.

Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na primalje na odgovarajući način primjenjuju se i na osobe sa zanimanjem primalja - asistent/ica i primaljski/a prvostupnik/ca.

Odredbe ovog Zakona koje se odnose na primalju - asistent/icu i primaljskog/u prvostupnika/icu na odgovarajući način primjenjuju se i na osobe sa zanimanjem ginekološko – opstetričke primalje, primalje primaljskog smjera, više medicinske sestre primaljskog smjera i više medicinske sestre ginekološko-opstetričkog smjera.

Članak 2.

Primalje su zdravstveni radnici i njihova je djelatnost sastavni dio zdravstvene djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku, a obavlja se pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom.

II. DJELATNOST PRIMALJA

Članak 3.

Djelatnost primalja obuhvaća sve postupke, znanja i vještine primaljske skrbi.

Primalja u provođenju svoje djelatnosti obvezna je primjenjivati svoje najbolje stručno znanje, poštujući načela prava pacijenata, etička i stručna načela koja su u funkciji zaštite zdravlja stanovništva i svakog pacijenta osobno.

Primalja je kao profesionalnu tajnu obvezna čuvati sve podatke o zdravstvenom stanju pacijenta.

Članak 4.

Primalje svoju djelatnost provode na svim razinama zdravstvene zaštite, sukladno standardima koje će pravilnikom utvrditi ministar nadležan za zdravstvo.

Članak 5.

Primaljska skrb jest javna djelatnost te podliježe kontroli zadovoljenja standarda obrazovanja.

Članak 6.

Provođenje primaljske skrbi mora se temeljiti na potrebama stanovništva, a u skladu s planom i programom mjera zdravstvene zaštite.

III. OBRAZOVANJE

STANDARD OBRAZOVANJA PRIMALJA

Članak 7.

Temeljno obrazovanje primalje-asistenti/ice stječu uspješnim završavanjem srednjoškolskoga obrazovnog programa za zanimanje primalja-asistent/ica, u skladu s važećim propisima Republike Hrvatske.

Temeljno obrazovanje primaljski/a prvostupnik/ca stječu uspješnim završavanjem stručnog dodiplomskog studija za zanimanje primaljski/a prvostupnik/ca u skladu s važećim propisima Republike Hrvatske.

Članak 8.

Visoku razinu obrazovanja primalje stječu uspješnim završavanjem odgovarajućeg preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija ili integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija, sukladno propisima iz područja visokog obrazovanja.

DODATNO USAVRŠAVANJE PRIMALJA

Članak 9.

Dodatno usavršavanje primalja provodi se u slučaju kada opseg i složenost poslova i očekivanih rezultata zahtijevaju dodatnu edukaciju iz određenog područja zdravstvene zaštite.

Dodatno usavršavanje provodi se u svrhu poboljšanja kvalitete i učinkovitosti rada primalja.

Članak 10.

Povećana ili promijenjena složenost poslova utvrđuje se na temelju sadržaja i vrste postupaka i vještina koji se očekuju od primalje na pojedinim razinama zdravstvene zaštite, a vezani su uz promijenjene potrebe stanovništva i pacijenata za primaljskom skrbi, nova znanstvena saznanja te nove dijagnostičke i terapijske postupke.

Potrebu, sadržaj i duljinu trajanja programa dodatnog usavršavanja primalja utvrđuje općim aktom Hrvatska komora primalja.

Članak 11.

Dodatno usavršavanje primalja može se provoditi u zdravstvenim ustanovama ili na visokim učilištima.

TRAJNO STRUČNO USAVRŠAVANJE

Članak 12.

Primalje su obvezne stalno obnavljati stečena znanja i usvajati nova znanja u skladu s najnovijim dostignućima i saznanjima iz područja primaljstva.

Trajno stručno usavršavanje provodi se sudjelovanjem na stručnim seminarima, tečajevima i stručnim skupovima.

Sadržaj, rokove i postupak trajnoga stručnog usavršavanja i provjere stručnosti primalja općim aktom propisuje Hrvatska komora primalja.

IV. UVJETI ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI PRIMALJA

Članak 13.

Primalja - asistent/ica koja je stekla temeljnu naobrazbu za primalje - asistent/ica sukladno članku 7. stavku 1. ovoga Zakona može provoditi primaljsku skrb samo pod nadzorom.

Primalja iz stavka 1. ovoga članka provodi primaljsku skrb kao primalja – asistent/ica.

Nadzor nad radom primalje – asistenta/ice može provoditi primalja koja ima pravovaljano odobrenje za samostalan rad iz članka 14. stavka 1. ovoga Zakona i liječnik, specijalist ginekologije i opstetricije.

Članak 14.

Voditelj tima primaljske skrbi jest primalja koja je završila odgovarajući preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij, koja je upisana u registar primalja pri Hrvatskoj komori primalja (u daljnjem tekstu: registar) i kojoj je dano odobrenje za samostalan rad.

Primaljsku skrb kao član tima (član zdravstvenog tima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, član tima u bolničkoj zdravstvenoj skrbi) provodi primalja koja je upisana u registar i kojoj je dano odobrenje za samostalan rad primalje asistenta/ice, odnosno odobrenje za samostalan rad primaljskog prvostupnika/ice.

Pravo na upis u registar ima primalja koja je stekla najmanje temeljno obrazovanje za primalje sukladno članku 7. stavku 1. ili članku 7. stavku 2. ovoga Zakona, obavila pripravnički staž i položila stručni ispit.

Uvjeti obavljenog pripravničkog staža i položenoga stručnog ispita iz stavka 3. ovoga članka ne odnose se na državljane država članica Europske unije.

Na sadržaj, duljinu trajanja pripravničkoga staža i način polaganja stručnoga ispita za primalje primjenjuju se odredbe Zakona o zdravstvenoj zaštiti i provedbenih propisa donesenih na temelju toga Zakona.

Članak 15.

Pravo na samostalan rad ima primalja koja je upisana u registar i kojoj je dano odobrenje za samostalan rad iz članka 14. stavka 1. ovoga Zakona.

Pravo na samostalan rad ima i primalja - asistent/ica i primalja prvostupnik/ica koja je upisana u registar i kojoj je dano odobrenje za samostalan rad iz članka 14. stavka 2. ovoga Zakona.

Odobrenje za samostalan rad (licencu) primalje upisanoj u registar daje, odnosno uskraćuje upravnim aktom tijelo određeno Statutom Hrvatske komore primalja.

Protiv upravnog akta iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, već se može pokrenuti upravni spor.

Primalja može obavljati djelatnost primaljstva samo u okviru svoje naobrazbe i dodatnoga usavršavanja utvrđenog odobrenjem za samostalan rad.

Odobrenje za samostalan rad produljuje se svakih šest godina.

Uvjete za davanje, obnavljanje i oduzimanje odobrenja za samostalan rad primalja propisuje općim aktom Hrvatska komora primalja.

Na postupak obnavljanja i oduzimanja odobrenja za samostalan rad primalja primjenjuju se odredbe stavka 3. i 4. ovoga članka.

V. DUŽNOSTI PRIMALJA

Članak 16.

Dužnosti primalje su:

- primjena svih dostupnih znanja iz područja primaljstva,
- primjena metoda rješavanja problema u provođenju primaljstva koje zahtijevaju vještinu analitičkog kritičkog pristupa,
- postupanje po utvrđenim pravilima i protokolima za provođenje postupaka u primaljstvu,
- provedba primaljske skrbi po utvrđenom planu,
- primjenjivanje, provođenje i evidentiranje od liječnika ordinirane lokalne, peroralne i parenteralne terapije,
- pravovremeno izvješćivanje liječnika u slučaju nastupa komplikacija primijenjene terapije,
- provedba postupaka iz područja zaštite zdravlja i prevencije bolesti,
- vođenje primaljske dokumentacije kojom se evidentiraju svi provedeni postupci tijekom 24 sata,
- pravovremeno izvješćivanje liječnika o stanju bolesnika, posebice o promjeni zdravstvenog stanja,
- pristupanje postupku oživljavanja u slučaju odsutnosti liječnika,
- čuvanje profesionalne tajne,
- poštivanje prava pacijenata,
- poštivanje etičkog kodeksa primalja,
- poštivanje vjerskih načela pacijenata,
- suradnja sa svim članovima tima,
- čuvanje ugleda ustanove (poslodavca),
- ekonomično i učinkovito korištenje pribora i opreme i
- djelovanje u interesu bolesnika.

Članak 17.

Primalja je obvezna evidentirati sve provedene postupke na primaljskoj listi za svakog pojedinog pacijenta na svim razinama zdravstvene zaštite.

Primaljska lista iz stavka 1. ovoga članka jest skup podataka koji služe kontroli kvalitete planiranog i provedenog primaljstva.

Sadržaj i obrazac primaljske liste na prijedlog Hrvatske komore primalja propisuje ministar nadležan za zdravstvo.

TEŽE POVREDE RADNIH DUŽNOSTI

Članak 18.

Primalja čini težu povredu radne dužnosti:

- kada zbog nemara ili neznanja nepravilnim postupanjem nanese štetu zdravlju bolesnika,
- kada promjeni način i sadržaj od liječnika ordinirane terapije i
- kada namjerno učini materijalnu štetu.

IZUZETAK OD ODGOVORNOSTI PRIMALJE

Članak 19.

Primalja ne smije provoditi postupke koji nisu u području njezine djelatnosti, a mogu izravno ili neizravno naštetiti bolesniku.

Članak 20.

U slučaju kada bolesnik svjesno odbija ordinirani postupak ili primjenu ordinirane terapije primalja je obvezna odmah izvijestiti ovlaštenoga liječnika.

Članak 21.

Primalja nije odgovorna za neprovedeni postupak u slučaju kada unatoč primjeni najboljeg znanja i vještina, poslodavac nije osigurao ordinirane lijekove, sredstva, minimalno potrebni pribor ili tehničku opremu u skladu s minimalnim standardima za uspješno provođenje primaljske skrbi.

U slučaju nemogućnosti provedbe ordiniranog postupka iz stavka 1. ovoga članka primalja je obvezna odmah pisano izvijestiti nadređenu osobu.

Članak 22.

Primalja odgovara za lakše i teže povrede radnih dužnosti određene ovim Zakonom i općim aktima Hrvatske komore primalja pred disciplinskim tijelima Hrvatske komore primalja.

Disciplinske mjere za lakše i teže povrede radnih dužnosti primalje utvrđuje Hrvatska komora primalja.

U disciplinskom postupku protiv primalja u dijelu koji nije propisan općim aktom Hrvatske komore primalja, na odgovarajući način primjenjuju se odredbe Zakona o kaznenom postupku.

VI. KONTROLA KVALITETE

Članak 23.

Kontrolu kvalitete provođenja primaljske djelatnosti provodi za to posebno educirana primalja kao član tima koju imenuje poslodavac u suradnji s ministarstvom nadležnim za zdravstvo i Hrvatskom komorom primalja.

Kontrola kvalitete rada primalja naročito obuhvaća: plan primaljstva, provođenje postupaka primaljstva, rezultate primaljske skrbi i utjecaj primaljstva na zdravstveni status bolesnika.

VII. PRIVATNA PRAKSA

Članak 24.

Privatnu praksu može obavljati samo primalja sa završenim studijem iz članka 14. stavka 1. ovoga Zakona koja ima odobrenje za samostalan rad dano od Hrvatske komore primalja.

Na postupak osnivanja, privremene obustave i prestanka rada privatne prakse primalje primjenjuju se odredbe Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

VIII. HRVATSKA KOMORA PRIMALJA

Članak 25.

Hrvatska komora primalja (u daljnjem tekstu: Komora) jest strukovna samostalna organizacija primalja sa svojstvom pravne osobe i javnim ovlastima.

Komora promiče, zastupa i usklađuje interese primalja pred državnim i drugim tijelima u Republici Hrvatskoj i u inozemstvu.

Primalje koje obavljaju svoju djelatnost obvezno se udružuju u Komoru.

Komora ima svoj grb, znak, pečat i žigove.

Sjedište Komore je u Zagrebu.

Članak 26.

Komora obavlja sljedeće javne ovlasti:

- vodi registar svojih članova,
- daje, obnavlja i oduzima odobrenja za samostalan rad,
- obavlja stručni nadzor nad radom primalja.

Način i uvjete pod kojima se obavlja stručni nadzor iz stavka 1. podstavka 3. ovoga članka propisuje općim aktom Komora uz suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo.

Članak 27.

Pored javnih ovlasti iz članka 26. ovoga Zakona Komora obavlja i sljedeće poslove:

1. donosi etički kodeks primalja,
2. surađuje s ministarstvom nadležnim za zdravstvo na svim područjima od interesa za primalje te daje stručna mišljenja kod pripreme propisa od utjecaja na struku primalja,
3. donosi sadržaj protokola za plan i provođenje djelatnosti primaljstva,

4. predlaže ministru nadležnom za zdravstvo standarde i normative za djelatnost primalja,
5. utvrđuje potrebu, sadržaj i duljinu trajanja programa dodatnog usavršavanja primalja,
6. donosi opći akt kojim se utvrđuju sadržaj, rokovi i postupak trajnog stručnog usavršavanja i provjere stručnosti primalja,
7. predlaže ministru nadležnom za zdravstvo sadržaj primaljske liste,
8. propisuje način i uvjete pod kojima se obavlja stručni nadzor nad radom primalja,
9. utvrđuje najniže cijene za djelatnost primaljstva za primalje izvan osnovne mreže zdravstvene djelatnosti,
10. utvrđuje cijene za djelatnost primaljstva iz opsega dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja,
11. obavlja stručni nadzor nad radom primalja,
12. utvrđuje povrede radnih dužnosti primalja,
13. utvrđuje disciplinske mjere za lakše i teže povrede radne dužnosti primalja,
14. provodi disciplinski postupak i izriče disciplinske mjere za povrede dužnosti primalja,
15. surađuje sa zdravstvenom inspekcijom ministarstva nadležnog za zdravstvo,
16. zastupa interese primalja,
17. brine za pravnu pomoć svojim članovima,
18. brine o drugim interesima svojih članova,
19. koordinira odnose među članovima te aktivno sudjeluje u rješavanju eventualno nastalih sporova,
20. surađuje sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom i drugim međunarodnim organizacijama od interesa za primaljstvo,
21. obavlja i druge poslove određene ovim Zakonom, Statutom i drugim općim aktima Komore.

Članak 28.

Komora ima statut.

Statut je temeljni opći akt komore koji donosi Skupština Komore.

Na Statut Komore daje suglasnost ministar nadležan za zdravstvo.

Statut Komore mora sadržavati odredbe o: nazivu i sjedištu, području na kojem Komora djeluje, unutarnjem ustrojstvu, tijelima Komore, njihovom sastavu, ovlastima, načinu odlučivanja, uvjetima i načinu izbora i opoziva, trajanju mandata te odgovornosti članova, imovini i raspolaganju s mogućom dobiti, načinu stjecanja imovine, ostvarivanju javnosti rada Komore, članstvu i članarini, pravima, obvezama i disciplinskoj odgovornosti članova, prestanku rada Komore te postupku s imovinom u slučaju prestanka rada Komore.

Članak 29.

Osnivač Komore je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Hrvatska udruga primalja.

Članak 30.

Nadzor nad zakonitošću rada Komore u obavljanju njezinih javnih ovlasti provodi ministarstvo nadležno za zdravstvo.

U provođenju nadzora iz stavka 1. ovoga članka ministarstvo nadležno za zdravstvo može od Komore tražiti odgovarajuća izvješća i podatke.

Izvješća i podatke iz stavka 2. ovoga članka Komora je obvezna dostaviti ministru nadležnom za zdravstvo u roku od 30 dana ili u istom roku izvijestiti o razlozima zbog kojih ih nije u mogućnosti dostaviti.

Komora je obvezna ministru nadležnom za zdravstvo podnijeti godišnje izvješće o radu do 1. ožujka iduće godine, za prethodnu godinu.

Članak 31.

Komora obavješćuje ministarstvo nadležno za zdravstvo, druga tijela državne uprave te nadležna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, samoinicijativno ili na njihov zahtjev o stanju i problemima u struci primalja i o mjerama koje bi trebalo poduzeti radi unapređenja struke primalja te radi unapređenja zdravstvene zaštite građana.

Komora surađuje s državnim tijelima i tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave u rješavanju problema u struci primalja.

Komora odlučuje o suradnji s drugim komorama zdravstvenih radnika u Republici Hrvatskoj kao i sa komorama primalja drugih država.

Članak 32.

Za ostvarivanje svojih ciljeva i izvršavanje zadaća Komora stječe sredstva:

- od upisnine,
- od članarine,
- iz drugih prihoda ostvarenih djelatnošću Komore.

Iz državnog proračuna Republike Hrvatske osiguravaju se sredstva za izvršavanje poslova iz članka 26. stavka 1. podstavka 3. ovoga Zakona koje Komora obavlja na temelju javnih ovlasti.

IX. KAZNENE ODREDBE

Članak 33.

Novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj primalja ako:

1. ne ispuni obvezu čuvanja profesionalne tajne (članak 3. stavak 3.),
2. provodi djelatnost primalje kao voditelj ili član tima, a nije upisana u registar (članak 14. stavak 1. i 2.),
3. obavlja samostalan rad bez odobrenja za samostalan rad (članak 15. stavak 1. i 2.),
4. u slučaju nemogućnosti provedbe ordiniranog postupka odmah pisano ne izvijesti nadređenu osobu (članak 21. stavak 2.),
5. onemogućiti ili ometa provođenje stručnog nadzora (članak 26. stavak 2.),
6. ne otkloni nedostatke utvrđene stručnim nadzorom.

X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 34.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Hrvatska udruga primalja osnovat će Komoru u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ministar nadležan za zdravstvo će u suradnji s Hrvatskom udrugom primalja u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona imenovati osnivački odbor Hrvatske komore primalja.

Komora je obvezna u roku od šest mjeseci od dana osnivanja donijeti opće akte propisane ovim Zakonom i Statutom Komore.

Članak 35.

Propise za čije je donošenje ovlašten ovim Zakonom ministar nadležan za zdravstvo donijet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 36.

Primalje koje su stekle višu stručnu spremu prema ranije važećim propisima, a koje su obavljale djelatnost primaljstva najmanje posljednjih deset godina prije dana stupanja na snagu ovoga Zakona mogu i dalje obavljati tu djelatnost pod uvjetom da u roku od dvije godine steknu odobrenje za samostalan rad sukladno ovome Zakonu.

Članak 37.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim članka 14. stavka 4. ovoga Zakona koji stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

OBRAZLOŽENJE

Uz članke 1. – 2.

Ovim člancima uređuje se predmet uređivanja ovoga Zakona, a to je sadržaj i način djelovanja, standard obrazovanja, uvjeti za obavljanje djelatnosti, dužnosti, kontrola kvalitete i stručni nadzor nad radom primalja u Republici Hrvatskoj.

Primalje su zdravstveni radnici i njihova je djelatnost sastavni dio zdravstvene djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku, a obavlja se pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom.

Uređuje se da se odredbe ovoga Zakona koje se odnose na primalje na odgovarajući način primjenjuju se i na osobe sa zanimanjem primalja - asistent/ica i primaljski/a prvostupnik/ca.

Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na primalju - asistent/icu i primaljskog/u prvostupnika/icu na odgovarajući način primjenjuju se i na osobe sa zanimanjem ginekološko – opstetričke primalje, primalje primaljskog smjera, više medicinske sestra primaljskog smjera i više medicinske sestre ginekološko-opstetričkog smjera.

Uz članke 3. - 6.

Ovim člancima uređuje se djelatnost primalja. Djelatnost primalja obuhvaća sve postupke, znanja i vještine primaljske skrbi. U provođenju svoje djelatnosti primalja je obvezna primjenjivati svoje najbolje stručno znanje, poštujući načela prava pacijenata, etička i stručna načela koja su u funkciji zaštite zdravlja stanovništva i svakog pacijenta osobno. Provođenje primaljske skrbi mora se temeljiti na potrebama stanovništva, a u skladu s planom i programom mjera zdravstvene zaštite.

Uz članke 7. – 8.

Uređuje se da temeljno obrazovanje primalje-asistenti/ice stječu uspješnim završavanjem srednjoškolskoga obrazovnog programa za zanimanje primalja-asistent/ica, u skladu s važećim propisima Republike Hrvatske.

Temeljno obrazovanje primaljski/a prvostupnik/ca stječu uspješnim završavanjem stručnog dodiplomskog studija za zanimanje primaljski/a prvostupnik/ca u skladu s važećim propisima Republike Hrvatske.

Visoku razinu obrazovanja primalje stječu uspješnim završavanjem odgovarajućeg preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija ili integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija, sukladno propisima iz područja visokog obrazovanja.

Uz članke 9. - 12.

Odredbama se uvodi obveza dodatnog usavršavanja, u slučaju kada opseg i složenost poslova primalja zahtijeva dodatnu edukaciju, odnosno specijalizaciju iz određenog područja zdravstvene zaštite. Analize pokazuju da je takva edukacija nužno potrebna s obzirom na stalni znanstveni i tehnološki napredak medicine.

Trajno usavršavanje kroz sustav bodovanja postaje važan element za obnavljanje odobrenja za samostalan rad, što će zasigurno motivirati primalje da unapređuju svoje stručno znanje.

Uz članke 13. - 15.

Odredbama ovih članaka uređuju se uvjeti za obavljanje djelatnosti primalja. Primalja - asistent/ica koja je stekla temeljno obrazovanje za primalje - asistent/ica može provoditi primaljsku skrb samo pod nadzorom. Nadzor nad radom primalje – asistenta/ice može provoditi primalja koja ima pravovaljano odobrenje za samostalan rad ili liječnik, specijalist ginekologije i opstetricije.

Primaljsku skrb kao član tima (član zdravstvenog tima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, član tima u bolničkoj zdravstvenoj skrbi) provodi primalja koja je upisana u registar i kojoj je dano odobrenje za samostalan rad primalje asistenta/ice, odnosno odobrenje za samostalan rad primaljskog prvostupnika/ice.

Pravo na upis u registar ima primalja koja je stekla najmanje temeljno obrazovanje za primalje, obavila pripravnički staž i položila stručni ispit.

Danom prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju uvjeti obavljenog pripravničkog staža i položenoga stručnog ispita ne odnose se na državljane država članica Europske unije.

Pravo na samostalan rad ima primalja koja je upisana u registar i kojoj je dano odobrenje za samostalan rad.

Pravo na samostalan rad ima i primalja - asistent/ica i primalja prvostupnik/ica koja je upisana u registar i kojoj je dano odobrenje za samostalan rad.

Odobrenje za samostalan rad (licencu) primalje upisanoj u registar daje Hrvatska komora primalja.

Primalja može obavljati djelatnost primaljstva samo u okviru svojeg obrazovanja i dodatnoga usavršavanja utvrđenog odobrenjem za samostalan rad.

Odobrenje za samostalan rad produljuje se svakih šest godina.

Uz članke 16. – 22.

Navedenim člancima uređuju se temeljne dužnosti primalje koje se zasnivaju na poštovanju stručnih, etičkih, moralnih i pravnih načela u obavljanju djelatnosti.

Naznačena odgovornost štiti bolesnika od nesavjesnog postupanja i pretpostavlja osobnu odgovornost primalje za svoj rad.

Uz članak 23.

Kontrola kvalitete važna je za opće provođenje zdravstvene zaštite što uključuje i potrebu kontrole kvalitete provedene primaljske skrbi. Kontrolu provodi posebno educirana primalja kao član tima koju imenuje poslodavac u suradnji s ministarstvom nadležnim za zdravstvo i Hrvatskom komorom primalja.

Uz članak 24.

Utvrđuju se uvjeti za obavljanje privatne prakse primalja.

Uz članke 25. - 32.

Uređuje se osnivanje Hrvatske komore primalja kao neovisne strukovne organizacije sa svojstvom pravne osobe i javnim ovlastima. Cilj osnivanja Komore kao strukovne samostalne organizacije primalja jest promicanje, zastupanje i usklađivanje interesa primalja kao i skrb nad savjesnim, odgovornim i zakonitim radom primalja. Prijedlogom se uređuje obvezno udruživanje primalja u Komoru.

Struka putem svoje komore ima odgovornost za razvoj baze znanja i vještina. Uloga struke uključuje postavljanje i preporučivanje standarda u formi definicija, etičkih kodeksa ponašanja, obrazovanja i zahtjeva službe te čitavog niza pitanja iz područja struke i djelovanja. Nadalje, struka mora putem osmišljavanja programa poboljšanja znanja unapređivati primaljsku praksu. Na taj će način promicati raspravu o poželjnim promjenama u legislativi i pomoći državnim tijelima u poduzimanju odgovarajućih mjera koje su u općem interesu, ali i u interesu struke. Aktivnosti se moraju zasnivati na povećanoj svijesti među primaljama te osjećaju za opće dobro i odgovornosti prema javnosti. Struka mora promicati najvažniju i najučinkovitiju komponentu strukovne regulative, a to je zahtjev da svaki pojedinac izvršitelj sam sebi nametne potrebu osobne profesionalne odgovornosti. Upravo prihvatanjem odgovornosti na svim područjima, struka će se moći smatrati samostalnom i odgovornom za svoje postupke.

Uz članak 33.

Članak sadrži kaznene odredbe.

Uz članke 34. - 37.

Članci sadrže prijelazne i završne odredbe te se uređuje dan stupanja na snagu ovoga Zakona.